

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

FACULTATEA DE FILOSOFIE

SPLAIUL INDEPENDENȚEI NR. 204, SECT. 6 BUCUREȘTI

TEL. 021.318.15.56; 021.318.29.74;

FAX:021.318.52.89

<http://www.filosofie.unibuc.ro>

CONCURSUL ANUAL DE ESEURI FILOSOFICE
PENTRU ELEVI

G h i d

pentru

redactarea

eseului

filosofic

Ce este un eseu filosofic?

Este de notorietate faptul că filosofii nu reușesc să ajungă la un acord nici asupra problemelor care îi preocupă, nici asupra metodelor de abordare. Există însă un aspect în privința căruia filosofii sunt cu toții în consens: părerea pur personală, fie și în legătură cu ceea ce se consideră a fi „marile probleme” ale filosofiei (Cum cunoaștem ceva? Există libertate? Etc.), nu înseamnă a face filosofie.

Un eseu filosofic nu trebuie confundat cu o compunere menită să exprime părerea pur personală – „eu cred că...”. Din contră, este un exercițiu prin care, aplicând o metodologie și folosind o bibliografie, avem posibilitatea să formulăm câteva idei relativ clare, ce pot fi susținute cu argumente. Un astfel de eseu va indica măsura în care autorul lui înțelege ce au spus anumiți filosofi și cercetători în legătură cu subiectul ales și dacă este capabil să situeze contribuțiile lor într-un context particular, să prezinte, să evalueze și să justifice perspectiva lor. Originalitatea și scrierea filosofică reprezintă un plus, însă nu o cerință expresă; de bază rămâne cerința ca autorul eseului să arate că poate să susțină concluziile propriului demers.

I. Structura eseului

A. Părțile preliminare

- A.1. Titlul
- A.2. Abstract
- A.3. Key-words (cuvinte cheie)

B. Textul de bază al eseului

- B.1. Introducerea
- B.2. Corpul (conținutul) argumentativ
 - Secțiunea I
 - Secțiunea II etc.
- B.3. Concluzia

C. Subsolvul (notele de subsolv)

D. Bibliografia

A. Părțile preliminare

A.1. Titlul

Pentru cititor, primul lucru dintr-un eseu este titlul. Un bun titlu oferă atât o idee despre subiectul cercetat, cât și o sugestie privind poziția autorului. De aceea, un titlu prea general este de evitat. Totuși, titlul nu trebuie să spună mai mult decât teza eseului; el va rămâne doar informativ.

A.2. Abstract

Un *Abstract* informează, într-un număr limitat de cuvinte (de obicei, între 100-200), despre problemele importante discutate, astfel încât cititorul să poată afla despre ce este vorba, fără să fie nevoit să citească eseu în întregime.

Ocupă un singur paragraf; nu conține referințe și citate; va fi scris în engleză.

A.3. Key-words (cuvinte cheie)

Cuvintele cheie sunt sintagme sau simple cuvinte care au drept scop promovarea online a eseurilor. În identificarea cuvintelor cheie este important să luăm în considerare posibili termeni de căutare ai cititorilor.

Pentru eseu de față, va fi alcătuită o listă de patru-cinci cuvinte cheie în engleză.

B. Textul de bază al eseului

Textul de bază (sau principal) este partea în care autorul prezintă în detaliu problemele sugerate în titlu și, eventual, în *Abstract*, spunând ceea ce el însuși și-a propus.

Textul de bază are trei părți: introducerea, corpul argumentativ și concluzia.

B.1. Introducerea

Introducerea este o parte relativ scurtă, nemarcată prin titlu, ocupând, cel mai adesea, un singur paragraf, unde autorul spune clar ce își propune să facă în eseu, evitând generalitățile și informațiile nerelevante cum ar fi datele biografice, condițiile istorice etc.

În Introducere se vor regăsi:

- a) descrierea subiectului ce va fi tratat în eseu, incluzând scurte considerații privind stadiul actual al cercetării, ceea ce înseamnă referiri la literatura de specialitate clasică și din ultimii douăzeci de ani (o notă de subsol constituie un loc foarte potrivit aceste considerații);
- b) teza eseului, pentru enunțarea căreia se va folosi persoana întâi singular: „În acest eseu voi argumenta (voi aduce argumente) că...;”
- c) indicarea ordinii în care se vor prezenta argumentele în favoarea tezei enunțate (practic, o schiță a eseului); se va folosi persoana întâi singular – exemplu: „întâi, voi...; apoi, voi...; după aceea, voi...; în final, voi...”.

Evitați să începeți eseu cu formule de genul: “Încă din cele mai vechi timpuri...”; “Una din cele mai vechi (mai importante) probleme ale filosofiei este...”; “Unul din cei mai mari filosofi din toate timpurile...”

B.2. Corpul (conținutul) argumentativ

Corpul argumentativ este partea cea mai consistentă din eseu în care autorul dezvoltă argumente în susținerea punctelor sau ideilor enunțate în Introducere.

Pentru ca argumentele dezvoltate să poată fi parcurse fără dificultate de către cititor, corpul argumentativ va fi structurat în **secțiuni**. Fiecare secțiune va conține expunerea și dezvoltarea, în paragrafe înlanțuite logic, a unei idei principale – idee ce va fi clar exprimată în titlul care precede secțiunea. O secțiune poate fi compusă, la rândul ei, din subsecțiuni (dar nu este obligatoriu).

Expunerea argumentelor trebuie să fie însoțită de: cursivitate (nu se va sări de la o idee la alta); claritate și precizie (termeni bine definiți, concepte clar explicate); discuție critică substanțială (vor fi supuse evaluării atât argumentele filosofilor în cauză, cât și propriul punct de vedere).

B.3. Concluzia

Dacă eseu are o Introducere eficace, dezvoltată logic în corpul argumentativ, atunci fluxul ideilor conduce în mod natural la concluzie. Există mai multe moduri în care se poate deduce concluzia unui eseu: prin trecerea în revistă a ideilor mai importante; prin reafirmarea tezei; făcând predicții pe baza materialului din corpul argumentativ etc. Este de dorit ca o concluzie să nu ofere doar un rezumat al discuției detaliate din corpul argumentativ, ci să sublinieze, mai ales, importanța rezultatelor în domeniu și să le lege cu cercetările anterioare.

Evitați să încheiați eseu cu citate, întrebări sau cu alte considerații decât concluziile care rezultă din corpul argumentativ.

Această parte a eseului este marcată chiar prin titlul **Concluzie** sau **Concluzii**.

C. Subsolul (Notele de subsol)

Subsolul reprezintă partea din josul unei pagini rezervată notelor explicative (prin extindere, **note de subsol**).

Cel mai frecvent, în notele de subsol sunt specificate sursele bibliografice. Poate fi vorba de o simplă referință bibliografică, adică trimiterea la lucrarea unui autor din care s-a citat în textul principal sau în baza căreia s-a susținut ceva; pot fi indicații bibliografice de întărire privind o problemă discutată în textul principal (introdusă, de exemplu, prin formula „în legătură cu această problemă, vezi și...”); poate fi o trimitere la altă lucrare (introdusă prin abrevierea *cf.* – de la lat. *confer*, compară).

Adesea, notele de subsol conțin unul sau mai multe citate relativ la o afirmație din textul principal. Citatele vor fi scrise întotdeauna în limba română; dacă sursa citată este într-o limbă străină, citatul va fi tradus.

În notele de subsol pot apărea și comentarii (uneori polemice).

D. Bibliografia

Bibliografia reprezintă lista surselor folosite pentru obținerea de informații în vederea redactării eseului; este plasată la sfârșitul lucrării, pe ultima sau ultimele pagini. Bibliografia arată că am realizat o muncă de cercetare și de documentare și garantează acuratețea lucrării noastre.

Este aproape imposibil de inclus într-o Bibliografie tot ce s-a scris în legătură cu un subiect dat; dar este obligatoriu să includem toate sursele folosite pentru lucrarea respectivă; neatașarea uneia sau a mai multor surse folosite poate duce la acuzația de plagiat.

Cel mai simplu și mai accesibil tip de Bibliografie este lista alfabetică unică.

II. Formatul de bază al unui eseu academic

A. Formatul textului

Eseul va fi scris în limba română, cu diacritice și folosind sistemul ortografic cu „â” și „sunt”. În acest scop, va fi ales un font care poate afișa caracterele specifice limbii române (se recomandă folosirea fontului Times New Roman).

A.1. Caracterul literelor

Textul eseului va fi scris în principal cu litere normale (drepte de rând).

- Literele cursive (italice) vor fi folosite pentru:
 - cuvinte și sintagme din alte limbi – greacă (transliterate), latină, germană, engleză, franceză etc.
 - titluri de cărți sau de periodice (nu se marchează cu ghilimele);
 - (facultativ) un cuvânt/un pasaj scurt (dar nu un citat), dacă vrem să-l scoatem în evidență.
- Literele aldine (boldate) vor fi folosite pentru:
 - titlurile de secțiuni sau subsecțiuni;
 - dacă vrem să evidențiem unele cuvinte sau sintagme considerate foarte importante.
- Nu se folosește sublinierea.

A.2. Mărimea literelor

Textul principal va fi scris cu font de 12 puncte; pentru titlul eseului, 14 puncte; pentru Abstract, key-words, note de subsol și Bibliografie, font de 10 puncte.

A.3. Spațierea

Spațierea între rânduri va fi de 1,5, pentru textul principal, dar de 1,0, pentru textul notelor de subsol și Abstract.

În textul Bibliografiei, între două intrări bibliografice va fi o spațiere de 1,5; dar în interiorul fiecărei intrări, dacă va ocupa mai mult de un rând, spațierea va fi de 1.0.

A.4. Alinierea și indentarea

Alinierea, pentru textul principal și notele de subsol, se va face prin selectarea opțiunii *Justify*.

Pentru Bibliografie, alinierea se va face la stânga, selectând *Align Left*.

Titlul va fi aliniat central, sub titlu, numele și prenumele autorului, scrise cu majuscule, font de 10 puncte, aliniat central.

Abstract-ul va fi aliniat prin opțiunea *justify*; marginea din stânga va fi la 1.0 cm față de textul principal.

Paragrafele se vor distinge prin indentarea primului rând, folosind *First Line Indent*. La fel se va proceda pentru notele de subsol. La Bibliografie, se va folosi indentarea agățată pentru primul rând, prin selectarea opțiunii *Hanging Indent*.

B. Mărimea textului

Numărul de cuvinte din textul principal (sau de bază) al eseului nu va fi mai mare de 2 000 de cuvinte, dar nici mai mic de 1 500 de cuvinte. Numărul de cuvinte din notele de subsol și din Bibliografie nu intră în discuție.

Pentru a afla numărul de cuvinte se va folosi funcția *Word Count*.

C. Abrevieri uzuale

Nu se folosesc prescurtări în textul lucrării, în afara celor acceptate în limbajul științific cu caracter internațional.

Nu se va prescurta „sec.”, pentru secol.

Nu se va abrevia „v.”, pentru vezi; se va scrie: „vezi:”

În textul întregului eseu se pot folosi abrevieri precum:

- e.g. = *exempli gratia* (de exemplu)
- i.e. = *id est* (adică)
- Sf. = Sfântul, Sfânta
- î.Hr. și d.Hr. – se pot folosi însă și abrevierile î.e.n. și e.n. (În ultima vreme, în unele medii, din dorința de a nu ofensa persoanele care nu sunt creștine, s-a decis folosirea abrevierilor î.e.n. și e.n., deși, indiferent de termenii utilizați, perioadele istorice se referă la nașterea lui Iisus.)
- n. = nota
- n.a. / n.n = nota autorului / nota noastră (urmată de inițialele autorului)
- n.t. = nota traducătorului
- subl. ns. = sublinierea noastră (urmată de inițialele autorului)
- N.B. = nota bene
- ed. (ediția, editor; plural: eds.)
- tr. (traducere, traducător, traducători)
- et al. = *et alii* (și alți autori)
- vol. (volumul, volumele)

Autorul eseului poate folosi abrevieri sau sigle pentru lucrările pe care le citează mai des. Pentru aceasta, fie va reda în paranteză sigla pe care o va folosi la prima citare a respectivei lucrări, fie va face cunoscute siglele ce urmează să fie folosite într-o notă de subsol. De regulă, se folosesc prescurtări intrate în uzul internațional. Exemple: *Metaph.*, pentru *Metafizica* lui Aristotel; *E.N.*, pentru *Etica Nicomahică*; *Rep.*, pentru dialogul *Republica*; *ST*, pentru *Summa theologiae*; *CRP*, pentru *Critica rațiunii pure* etc.

D. Notări cu caracter internațional

În practica redactării lucrărilor științifice, se folosesc, mai ales pentru simplificarea notelor de subsol, o serie de notări cu caracter internațional, unele dintre ele abreviate (scrise cu caractere italice).

Nu se vor folosi trimiterele: *opus citatum* (abreviată *op.cit.*), *loco citato* (abreviată, *loc.cit.*), deoarece pot da naștere la confuzii (În ultima vreme tot mai multe ghiduri de redactare interzic aceste abrevieri.) Nu se va folosi nici trimiterea abreviată: *sq./sqq.* = *sequens* (și pagina/paginile următoare); se vor menționa explicit paginile.

Trimiterea *apud* (lat. după, la) se întrebuințează când se citează un autor citat de un altul (sursă de mâna a doua); nu se recomandă folosirea acestei metode.

Singurele notări cu caracter internațional menite să simplifice informația din notele de subsol sunt:

- *idem*, cu forma abreviată *id.* (lat. același) = trimitere folosită în cazul în care autorul este același ca în nota precedentă, dar este citat cu altă lucrare, neintercalată cu lucrările altor autori. *Idem* substituie numele autorului:

MODEL: Watkins 1998, 591.
Id. 1998a, 559.

- *ibidem*, cu formele abreviate *ibid.* sau *ib.* (lat. tot acolo, în același loc) = trimitere la aceeași lucrare a unui autor sau chiar la același pasaj din opera respectivă, pentru evitarea reproducerii integrale a datelor bibliografice ale lucrării din care se citează succesiv:

MODEL: Watkins 1998, 591.
Ibid., 593

(Atenție! Dacă între prima trimitere și următoarea s-a intercalat o altă notă, mențiunea *Ibidem* nu mai este valabilă.)

- *cf.* (lat. *confer* = compară) se folosește pentru a indica o comparație între texte sau puncte de vedere diferite sau asemănătoare.

E. Ortografie și punctuație

Vezi *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (2005) (DOOM).

F. Scrierea cu majuscule

Scrierea cu majuscule va respecta normele DOOM.

G. Transliterarea

Numele și denumirile din alte limbi decât cele cu alfabet latin (greacă, arabă, ebraică, rusă etc.) vor fi transliterate, conform normelor internaționale.

H. Citat, parafrază și rezumat

Citatul, parafraza și rezumatul reprezintă trei moduri de a încorpora munca altor autori în propria scriere.

Citatul trebuie să fie identic cu originalul, redând cuvânt cu cuvânt un fragment delimitat din sursă și atribuindu-l autorului respectiv.

Parafraza implică exprimarea unui pasaj în propriile cuvinte; ea trebuie să fie atribuită sursei originale. Parafraza este, de regulă, mai scurtă decât pasajul original.

Rezumatul implică exprimarea ideilor principale în propriile cuvinte; ideile rezumate trebuie să fie atribuite sursei originale.

I. Tipuri de citate

I.1. În textul principal

- Se vor folosi **citatele bloc** ori de câte ori de câte ori textul redat acoperă cel puțin trei rânduri. Citatul bloc are o intențență de 2 cm față de textul principal în partea stângă, este scris cu font de 10 puncte și nu este încadrat de ghilimele. Sursa citatului bloc apare în nota de subsol. Dacă în citatul bloc apare un alt citat, acesta din urmă este inclus între ghilimele („...”), iar sursa lui este menționată în nota de subsol.

- Se vor folosi **citatele încadrate de ghilimele** ori de câte ori textul redat are mai puțin de trei rânduri. Citatul încadrat de ghilimele nu este separat de textul principal; se scrie cu aceeași mărime de font folosită în textul principal. Sursa este menționată în nota de subsol.

I.2. În textul notelor de subsol

Se vor folosi numai citate încadrate de ghilimele, indiferent de numărul de rânduri.

J. Notele de subsol

Notele de subsol (*Footnotes*) vor fi inserate prin comandă automată (din *References* se selectează *Insert Footnote*).

În textul principal, numărul care indică nota de subsol apare la sfârșitul citatului, după punct (.), fără spațiu liber între punct și numărul notei de subsol.

K. Bibliografia

Intrările bibliografice se pun în ordinea alfabetică a numelor (de familie) ale autorilor; dacă pentru același autor, există mai multe lucrări, acestea se pun în ordine cronologică; dacă este vorba de două sau mai multe lucrări ale aceluiași autor apărute în același an, se adaugă o literă (a, b etc.) lângă ultima cifră din numărul care reprezintă anul. Nu se numerotează.

La numele editurii nu se scrie „Company”, „SRL”, „S.A.”, „Ltd”, „Inc.”

La numele autorilor din bibliografie nu se pun titlurile deținute de autori, cum ar fi „Dr.”, „Prof. Dr.” „Acad.”, „Preot” etc.

III. Referințele în Bibliografie și în notele de subsol.

A. Referințele în Bibliografie.

Elementele pe care trebuie să le avem în vedere pentru întocmirea unei referințe bibliografice sunt:

- autorul sau autorii;
- anul publicării;
- titlul lucrării;
- locul publicării;
- editura;
- paginația (pentru articol în revistă sau studiu în volum);
- adresa web și data accesării (pentru resurse on-line).

Există o varietate de moduri în care sunt dispuse aceste elemente și semnele de punctuație care le însoțesc. Propunem o variantă în care elementele menționate apar astfel:

- autorul: - numele (scris cu majuscule)
 - virgulă
 - prenumele
- anul publicării: - imediat după prenume și urmat de punct
- titlul lucrării - scris cu italice (pentru carte)
 - scris cu litere normale și încadrat de ghilimele (pentru articole și capitole)
 - urmat de punct
- locul publicării - scris cu litere normale
 - urmat de două puncte
- editura - scris cu litere normale
 - urmat de punct

Pentru **articol publicat într-o revistă**, apar în plus, după **titlul lucrării**:

- titlul revistei (scris cu italice)
- numărul volumului (cu cifre arabe și urmat de punct)
- numărul de pagini

Nu mai apar locul publicării și editura.

Pentru **articol publicat într-un volum coordonat**, apar în plus, între **titlul lucrării** și **locul publicării**:

- autorul volumului - scris astfel: - prenumele
 - numele
 - (ed.) sau (eds.)
- titlul volumului - scris cu italice și urmat de punct
- numărul paginilor

Pentru **lucrări traduse**, imediat după titlul lucrării, apar în plus:

- autorul traducerii - scris astfel: - Tr. (prescurtarea pentru „traducere”)
- prenumele
- numele
- urmat de punct
- autorul (autorii) studiului introductiv și notelor explicative
 - Studiu introductiv și note
 - prenumele
 - numele
 - urmat de punct

MODEL: Carte cu un singur autor:

SEARLE, John R. 1969. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

MODEL: Articol în revistă:

ADAMS, Marilyn McCord 1978. „Ockham’s Theory of Natural Signification”. *The Monist* 61. 444-459.

MODEL: Articol în revistă accesibilă doar online:

READ, Rupert 2011. „Religion as Sedition. On Liberalism’s Intolerance of Real Religion”. *Ars Disputandi* 11. 83-100. <http://www.arsdisputandi.org>

MODEL: Articol în volum coordonat sau editat:

KITCHER, Philipp 1994. „The Unity of Science and the Unity of Nature”. Paolo Parrini (ed.) *Kant and Contemporary Epistemology Theory of Knowledge: Truth, Form, Matter*. Dordrecht: Kluwer. 331-347.

MODEL: Lucrări filosofice traduse:

ARISTOTEL 1965. *Metafizica*. Tr. St. Bezdechi. Studiu introductiv și note Dan Bădăraș. București: Editura Academiei.

HUME, David 1987. *Cercetare asupra intelectului omenesc*. Tr. Mircea Flonta, Adrian-Paul Iliescu, Constanța Niță. Studiu introductiv Mircea Flonta. Note Mircea Flonta și Adrian-Paul Iliescu. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

MODEL: Mai multe lucrări, cel puțin două, ale aceluiași autor:

WATKINS, Eric 1997. „The Laws of Motion from Newton to Kant”. *Perspective on Science* 5. 311-384.

_____ 1998. „The Argumentative Structure of «Kant’s Metaphysical Foundations of Natural Science»”. *Journal for the History of Philosophy* 36. 567-593.

_____ 1998a, „Kant’s Justification of the laws of Mechanics”. *Studies in the History and Philosophy of Science* 29. 539-560.

Pentru articolele din enciclopedii și dicționare filosofice se folosește modelul articolului din volumul coordonat. Dar trebuie să ținem seama de faptul că numai în rare cazuri se apelează, într-un eseu filosofic, la articole apărute în enciclopedii sau dicționare, din motiv că într-un astfel de articol, de regulă, poziția autorului trece în plan secund sau nu este afirmată. În general, enciclopediile, dicționarele etc. nu se trec la Bibliografie. Însă, ele pot fi folosite în procesul de documentare, așa cum folosim DOOM-ul, pentru probleme de ortografie sau morfologie, iar DEX-ul, pentru a afla ce înseamnă un anumit cuvânt.

Putem folosi Wikipedia ca sursă?

Wikipedia este o enciclopedie online accesibilă gratuit. Diferența față de alte enciclopedii constă în faptul că informația din Wikipedia este oferită de cititorii ei. Dar tocmai din cauză că cititorii contribuie cu informații, articolele acestei enciclopedii trebuie tratate cu prudență ca surse de cercetare, căci ele nu sunt în mod necesar scrise de experți în domeniul respectiv; ele pot fi foarte părtinitoare, ne pot dezinforma și induce în eroare; de multe ori, conținutul lor este preluat (chiar plagiat) de pe alte site-uri. Articolele din Wikipedia, chiar dacă pot fi bine scrise, fără a cunoaște cine este autorul lor, nu vor fi încorporate în lumea discursului academic.

Într-o documentare, Wikipedia nu poate fi folosită decât cel mult ca punct de plecare. Dar trebuie avut în vedere că ea nu este o sursă sigură, credibilă, pentru a fi citată într-un eseu; nu poate fi considerată ca sursă academică de informație.

B. Referințele în notele de subsol.

În notele de subsol, nu vom reda toate elementele care apar în Bibliografie, ci numai pe acelea care vor fi suficiente pentru identificarea sursei avute în vedere. Indiferent dacă este vorba de carte, capitol din carte sau articol din revistă, trimiterele conțin următoarele elemente:

- numele autorului (fără prenume și neurmat de virgulă),
- anul publicării,
- pagina sau paginile (dar fără p. sau pp.):

MODEL: Searle 1969, 57.
Adams 1978, 449
Read 2011. 89
Kitcher 1994. 335
Watkins 1998a. 542

Procedăm la fel și când avem de făcut o trimitere la un dialog al lui Platon?

Lucrări ca cele aparținând lui Platon, Aristotel, Augustin, Thoma de Aquino, Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Heidegger, Russell, Wittgenstein ș.a. alcătuiesc ceea ce numim textele filosofice clasice. În eseu filosofic, un astfel de text reprezintă o „sursă primară”; corespunzător, celelalte lucrări filosofice, de felul celor semnate de Adams, Read, Kitcher sau Watkins, constituie „sursele secundare” sau „literatura de specialitate”.

Trimiterele la textele clasice se fac, de regulă, respectând principiile lor de organizare, introduse, în cazul celor vechi, de primii editori sau traducători, iar în cazul celor creștine, medievale și moderne, chiar de autorii lor.

Vor fi prezentate câteva modele de referiri la textele clasice. Oricum, nu pot fi trecute în revistă toate variantele. Elevii pot să solicite informații, dacă va fi cazul, privind referințele la textele clasice, la adresa de e-mail: concursfil@ub-filosofie.ro

Cele mai multe dintre textele antice sunt citate conform sistemelor instituite de editori.

Filosofii presocratici – se folosește sistemul de numerotare introdus de Hermann Diels și Walther Kranz, în lucrarea *Die Fragmente der Vorsokratiker*.

Exemplu: DK 28 B6.4-7,

unde: DK - abrevierea sistemului Diels-Kranz; 28 - numărul capitolului consacrat lui Parmenide; B - grupul de texte; 6 - numărul fragmentului; 4-7 - rândurile.

Dialogurile lui Platon – se folosește paginația Stephanus pe care o reproduc cele mai multe dintre edițiile și traduceri moderne.

Exemplu:

Timaios 35a

unde: *Timaios* - numele dialogului; 35 - pagina, potrivit paginației Stephanus; a - secțiunea, potrivit paginației Stephanus.

Operele aristotelice – se folosesc numerele Bekker. Astfel, o referință completă la un text aristotelic va conține patru puncte:

Exemplu: *Metafizica* A 1, 981a17-19,

unde: *Metafizica* - titlul lucrării; A - cartea; 1 - capitolul; numerele Bekker: 981 - pagina; a - coloana; 17-19 - rândurile.

Scrierile lui Plotin – se va respecta schema stabilită de discipolul său, Porphyryos, cel care a realizat ediția de scrieri intitulată *Enneade*.

Exemplu: Plotin *Enneada* VI. 8.12.5

unde: *Enneada* – titlul lucrării; VI - numărul Eneadei; 8 - numărul tratatului; 12 - capitolul; 5 - rândul.

Textele autorilor creștini și medievali

Cele mai multe dintre aceste texte sunt divizate în cărți, capitole, secțiuni sau paragrafe. Numărul cărților va fi indicat întotdeauna prin cifre romane; numărul capitolelor, prin cifre arabe; tot prin cifre arabe, numărul secțiunilor sau al paragrafelor. Unele texte nu sunt divizate în cărți – în astfel de cazuri, lipsesc cifrele romane și se folosesc numai cifre arabe, ele indicând, după caz, capitole, secțiuni și paragrafe.

Numele autorului se va menționa atunci când se socotește că este necesar pentru cititor.

Exemple:

Augustin. *Confessiones* V. 4.7

Anselm. *Proslogion* 4

Bonaventura. *Itinerarium mentis in Deum* 2.4

Thoma de Aquino, *Summa contra gentiles* II.4.3

Unele din textele autorilor creștini și medievali au **diviziuni speciale**. De exemplu, *Summa theologiae* este divizată în: părți (*partes*), chestiuni (*quaestiones*), articole. Un articol are următoarele secvențe: punerea problemei; obiecțiile (*objectio*), alternativa introdusă prin *sed contra*; poziția autorului introdusă prin *respondeo dicendum*; răspunsurile la obiecții (*ad objectio*).

Exemplu: *Summa theologiae* I.q.2.a.2.resp.

unde: *Summa theologiae* - titlul lucrării; I – Pars I (partea I); q.2 - *quaestio* 2; a.2 - *articulus* 2; resp. - secvența din *articulus*

Textele clasice moderne

Și aceste texte sunt divizate în cărți, capitole, secțiuni, părți sau paragrafe. Ordinea diviziunii diferă de la un autor la altul și chiar de la o lucrare la alta, la unul și același autor.

Două exemple:

David Hume. *Cercetare asupra intelectului omenesc* 7.I.48,

unde: 7 - secțiunea; I- partea; 48 - paragraful.

John Locke. *Eseu asupra intelectului omenesc* I.4.12,

unde: I - cartea; 4 - capitolul; 12 - paragraful.

Biblia, cărți din Biblie, alte scrieri sacre (Coranul, de exemplu)

În textul de bază al eseului, pentru titlurile acestor scrieri nu se folosesc nici italice, nici ghilimele, nici sublinieri – nu scriem nici *Noul Testament*, nici „Noul Testament”, ci Noul Testament. Trimiterile la aceste scrieri se fac în textul de bază, între paranteze, imediat după citat. În note pot apărea doar ca indicații bibliografice de întărire sau în contextul unui comentariu. O referință biblică este compusă, întotdeauna, din trei elemente: cartea, capitolul și versetul. De exemplu, (Facere 3:7). Sunt acceptate abrevierile, cu condiția să fie făcute în conformitate cu cele folosite în versiunea indicată la prima trimitere.

Scrierile biblice nu vor fi incluse în Bibliografia de la sfârșit; vor fi incluse numai dacă au constituit explicit obiect de exegeză.

IV. Ce trebuie evitat într-un eseu filosofic

A. Plagiatul

A plagia înseamnă a folosi ideile și chiar cuvintele altora fără a menționa clar sursa informației. Plagiatul este considerat un act de furt intelectual.

În mediul academic, sursa oricărei idei folosite în propria scriere este indicată prin citare sau referință. Autorul care nu procedează astfel poate fi învinuit de plagiat.

În ce cazuri se poate vorbi de plagiat?

A.1. Cazuri evidente de plagiat care se pot proba prin simpla confruntare a textelor

a) dacă într-o lucrare se identifică fraze sau porțiuni de text scrise de un alt autor și preluate aproape literal, fără semnele citării și fără trimitere bibliografică;

b) dacă ceea ce este prezentat drept lucrare proprie este în realitate doar o copie a unui text compus de altcineva;

c) dacă o lucrare prezentată ca proprie reprezintă de fapt, în întregime sau parțial, traducerea unei scrieri dintr-o altă limbă, chiar dacă este menționată ca sursă;

d) dacă se prezintă ca lucrare proprie un text descărcat de pe Internet cu sau fără menționarea sursei.

A.2. Cazuri mai puțin evidente de plagiat și mai greu de probat

a) dacă un autor folosește idei și argumente din altă lucrare, dar formulate în propriile sale cuvinte și fără referire la sursă sau făcând referiri în mod insuficient;

b) dacă lucrarea, în totalitate sau într-un grad semnificativ, ar constitui o parafrază banală a altei lucrări (reformulare a ideilor).

B. Citatele lungi și dese

De ce cităm? Pentru schimbul intelectual, referirea bibliografică și citarea sunt fundamentale. Citând corect sursele, recunoaștem că suntem îndatorați altor cercetători și semnalăm dorința noastră de a aparține unei comunități de idei; totodată, evidențiem contribuția noastră la dialogul academic în curs de desfășurare. Mai mult, citând sursele oferim curtuazie celorlalți cercetători.

În același timp, un eseu nu poate fi o simplă compilație de citate; grosul eseului îl reprezintă propria scriere, nu citatele din sursele primare și secundare. Vom impresiona nu prin citatele date, ci prin punctul de vedere construit în propriile noastre cuvinte.

C. Chestiunile lipsite de relevanță, lucrurile de umplură

Nu este de ajuns ca pe autor să-l preocupe doar *ce* spune filosoful despre care scrie, ci și *de ce* spune și, mai ales, *de ce* el – autorul eseului – trebuie să ne semnalizeze nouă celorlalți. Există pericolul, îndeosebi pentru începători, ca, atunci când trec de la *ce* spune un filosof la *de ce* spune, să invoce pe larg biografii, date istorice sau științifice și să iasă, astfel, din sfera filosofiei.

Lector dr. M. Bălan